

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EGSZB 498. PLENÁRIS ÜLÉSE (2014. ÁPRILIS 29–30.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Generáció- és kultúraközi intézkedések a más tagállamban munkát vállaló fiatal uniós polgárok társadalmi beilleszkedésének előmozdítására (saját kezdeményezésű vélemény)

(2014/C 311/01)

Előadó: **Renate HEINISCH**

2013. szeptember 19-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

Generáció- és kultúraközi intézkedések a más tagállamban munkát vállaló fiatal uniós polgárok társadalmi beilleszkedésének előmozdítására.

(saját kezdeményezésű vélemény)

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2014. április 7-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. április 29–30-án tartott, 498. plenáris ülésén (az április 30-i ülésnapon) 187 szavazattal 2 ellenében, 9 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) elismeri, hogy a fiatal uniós polgárok növekvő munkavállalói mobilitása fontos és üdvözlendő megvalósulása az Európai Unió egyik alapszabadságának, és egyre gyakrabban kényszerűség eredménye. Ezenkívül hozzájárul a származási és a befogadó ország munkaerő-piacán kialakuló kritikus helyzetek enyhítéséhez. A munkavállalási céllal érkező fiatal bevándorlók hozzájárulnak a befogadó ország gazdasági és társadalmi fejlődéséhez, emellett szellemi téren is gazdagítják azt: a sokféleség új lehetőségeket nyújt a vállalatoknak és a társadalomnak is.

1.2 A munkavállalási céllal érkező fiatal bevándorlók az előttük nyitva álló szakmai lehetőségeket ugyan ki tudják használni, a befogadó országban való sikeres munkahelyi beilleszkedés ellenére azonban új társadalmi kihívásokkal szembesülnek akkor, amikor a munkahelyen kívüli társadalomba is be kívánnak illeszkedni új környezetükben. A származási országtól eltérő tagállamokban dolgozó fiatal európai polgárok köre heterogén. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy támogatást kapjon a beilleszkedés szakaszában, különösen azok, akik korlátozottabb nyelvi készségekkel és gazdasági eszközökkel rendelkeznek.

1.3 Az EGSZB úgy véli, hogy nagyobb figyelmet kell szentelni azon fiatal uniós polgárok társadalmi életben való részvétel kapcsán felmerülő speciális igényeinek és problémáinak, akik egy másik országban kezdenek el dolgozni, és nem csupán átmenetileg kívánnak a befogadó országban tartózkodni. Máskülönben súlyos problémák alakulhatnak ki mind az érintettek, mind a befogadó ország szempontjából.

1.4 Az EGSZB nyomatékosan felhívja az EU intézményeinek és tagállamainak figyelmét arra, hogy egyre nagyobb méreteket ölt a kisebbségekkel és a bevándorlókkal szembeni idegengyűlölet és rasszizmus, és kéri, hogy határozottan lépjenek fel az ilyen viselkedésmódok és az ezeket megvalósító csoportok ellen.

1.5 Az Európai Bizottságnak megerősített tapasztalatcsere és párbeszéd révén támogatnia kellene a tagállamokat azon erőfeszítéseikben, hogy hatékonyabb beilleszkedést segítő intézkedéseket vezessenek be a fiatal uniós migránsok ezen csoportja számára, amelynek tagjai már egy másik európai uniós tagállamban munkát találtak. Ennek érdekében az EGSZB szerint meg kell erősíteni „Az első EURES-állásod” keretében finanszírozott programokat.

1.6 A beilleszkedés olyan társadalmi jellegű folyamat, amely a személyek és a csoportok közti kapcsolatban alakul ki, és kétirányú, mivel mind a bevándorlókat, mind a befogadó társadalmat érinti.

1.7 Az Európai Bizottságnak először is elő kellene segítenie a bevált gyakorlatok megosztását, és dokumentálnia kellene azokat a sikeres koncepciókat és gyakorlatokat, amelyek ezeket a munkavállalási céllal érkező fiatalokat kívánják támogatni abban a törekvésükben, hogy a társadalomba beilleszkedjenek. Ennek keretében különösen az országok ún. „vendégfogadási kultúrájába” tartozó kultúra- és generációközi stratégiák és projektek mint ígéretes támogatási intézkedések jelentőségét lehetne elismerni és kiemelni.

1.8 Az EU új eszközöket fogadott el a szabad mozgás jogával élő európai polgárokkal szembeni diszkrimináció ellen, amelyek hatékonyan alkalmazandók tagállami szinten, mivel nem befogadó az olyan társadalom, amely megengedi a bevándorlók elleni diszkriminációt.

1.9 Az Európai Bizottságnak a tagállamok rendelkezésére kellene bocsátania ezeknek a kipróbált koncepcióknak és projekteknek a gyűjteményét, szorgalmazva azok kreatív átvételét. A tagállamokat fel kell kérni arra, hogy osszák meg az Európai Bizottsággal az országaikban különböző szereplők által sikeresen végrehajtott intézkedéseket a dokumentáció továbbfejlesztése, ezáltal pedig a tapasztalatcsere elmélyítése céljából.

1.10 Az EGSZB azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy egyik következő lépéseként vizsgálja meg, elképzelhetőek-e további cselekvési lehetőségek, és ha igen, akkor hogyan lehetne azokat végrehajtani. Különösen azzal kapcsolatban kellene koncepciót kidolgoznia, hogy hogyan lehet a már meglévő uniós programokban, platformokban, alapokban és kezdeményezésekben bevált és innovatív stratégiákat és gyakorlatokat érvényre juttatni és ezeket ilyen uniós eszközökkel támogatni.

1.11 Az EGSZB azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy támogassa a szociális partnerek és a civil társadalom tevékenységeit, amelyek fontos szerepet töltenek be az integrációban a bevándorlók befogadása és részvétele révén.

1.12 Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak súlyt kellene fektetnie arra, hogy a fiatalokat civil társadalmi szervezeteiken keresztül megfelelő módon bevonja az e témákat érintő fontos tervezési és döntéshozatali folyamatokba, hogy a célcsoport igényei és nehézségei ezek révén is kellőképpen kifejezésre jussanak, ezáltal pedig sikeresen kezelni lehessen azokat.

1.13 A szociális partnerekre és magukra a vállalkozásokra, amelyek munkát adnak a fiatal külföldieknek, egyértelműen nagy felelősség hárul. Az EGSZB reméli, hogy jobban bevonják majd a fiatal munkavállalók igényeinek jobban megfelelő integrációs programok kialakításába.

2. Bevezetés

2.1 Az EU fiatal polgárai egyre nagyobb mértékben mobilak, és sokan hagyják el hazájukat annak érdekében, hogy egy másik uniós tagállamban munkahelyet találjanak – gyakran az elkeserítő munkaerő-piaci helyzet miatt (de nem feltétlenül csak ezen okból). Ezáltal élnek az Unión belüli szabad mozgáshoz való alapvető jogukkal, megvalósítják az EU-n belüli nagyobb munkavállalói mobilitás célkitűzését, és kihasználják az abból adódó lehetőségeket. Jogi szempontból egyenrangúak a befogadó ország polgáraival, ugyanakkor különleges kihívások előtt állnak és speciális igényekkel rendelkeznek.

2.2 A származási országtól eltérő tagállamokban dolgozó fiatal európai polgárok köre heterogén. Jól képzett, dinamikus és kreatív fiatalokról van szó, de alacsonyan képzett és gazdasági nehézségekkel küzdő fiatalokról is, akik vállalják azt a mindenképpen merész lépést, hogy hazájukon kívül építsenek jövőt maguknak. Főként ez utóbbiak szembesülnek nagyobb beilleszkedési nehézségekkel, mivel gyakran nem rendelkeznek elegendő nyelvtudással és a szükséges gazdasági eszközökkel, amelyekkel stabil szociális pozíciót teremthetnének maguknak a célszországban.

2.3 Ezért szükséges, hogy ezeknek a fiataloknak feltétlenül lehetőségük legyen arra, hogy társadalmilag megfelelően beilleszkedjenek, hogy részt vegyenek a megérkezésükkor nem, vagy alig ismert befogadó ország társadalmi valóságában és azt aktívan alakíthassák – vagyis hogy a polgárság fontos aspektusait az új környezetükben is megélik.

2.4 A „Mozgásban az ifjúság” és a „Több lehetőséget a fiataloknak” kiemelt kezdeményezés keretében tervezett, „Az első EURES-állásod” nevű kezdeményezéssel az Európai Bizottság a fiatalok szakmai mobilitását ösztönzi, hogy megvalósuljon a 75 %-os foglalkoztatási arány elérésére és az európai munkaerőpiacok működéskének javítására vonatkozó, az Európa 2020 stratégiában meghatározott célkitűzés.

2.5 A saját kezdeményezésű vélemény azokkal az eddig eléggé másodlagosnak tekintett nehézségekkel foglalkozik, amelyek akkor merülnek fel, amikor a bevándorlók társadalmi-kulturális szempontból be kívánják illeszkedni az új élethelyzetbe, oly módon, hogy a befogadó társadalomban minél teljesebb körben részt vesznek és ahhoz hozzájárulnak. Ehhez kapcsolódóan azonban az EGSZB egyúttal azt is szükségesnek látja, hogy egy további véleményben megvizsgálja azokat a szociális költségeket és egyéb következményeket, amelyek a származás szerinti országra és régióra hárulnak a munkavállalói mobilitás és a migráció révén, kiváltva a fiatalok vonatkozásában.

2.6 Jelen véleménytervezet azt kívánja elősegíteni, hogy jobban tudatosuljon a munkavállalási céllal érkező fiatal bevándorlók beilleszkedésének ezen fontos aspektusa a befogadó, valamint a származási országokban és uniós szinten is. Sürgősen szükség van megfelelő intézkedésekre, mivel az a cél, hogy a tagállamokban az egyéni megközelítések és a többnyire egyedi tapasztalatok összehasonlításából adatokra épülő és eredménycentrikus koncepciókat dolgozzanak ki, valamint hogy elérjék azok uniós támogatását.

2.7 A befogadó országok és a vállalkozások ugyan esetenként már most is meglehetősen hatékony segítő intézkedéseket nyújtanak, ezek azonban elsősorban a munkahelyhez kapcsolódó szempontokra irányulnak. Inkább csak kivételes esetekben kísérik ezeket az intézkedéseket általános vendégfogadási koncepciók. „Az első EURES-állásod” nevű kezdeményezés fiatal munkavállalóknak szóló, a munkaadók által szervezett beilleszkedési programokat támogat (nyelvtanfolyamok és a beilleszkedést megkönnyítő képzés a hatóságok segítségével, az áttelepülés támogatása). Egyelőre alapvetően még nem állnak rendelkezésre megfelelő stratégiák, struktúrák, módszerek és tapasztalatok ahhoz, hogy ezeknek a fiataloknak a befogadó ország társadalmába és kultúrájába való beilleszkedését – hatékonyan támogatva, elősegítve, ugyanakkor követelményeket is támasztva – segítsék.

2.8 A megfelelő koncepcióknak és intézkedéseknek céltotán több generációra ki kellene terjedniük és interkulturális jelleggel kellene rendelkezniük. Ezek rendkívül jelentős mértékben hozzájárulhatnak a befogadó államba történő beilleszkedéshez és az uniós polgárság jogainak ottani gyakorlásához. Ebben a lehető legnagyobb mértékben fel kellene használni az idősebb generációk tapasztalatkincsét. A különböző országokból származó, már sikeresen beilleszkedett bevándorlók a kulturális gyökereik különbözőségének köszönhetően a kölcsönös támogatás innovatív elemeivel és a szolidaritás különböző formáival járulhatnak hozzá a folyamathoz.

2.9 Amennyiben társadalmi integrációjuk sikertelen, illetve identitásukat és speciális igényeiket nem ismerik el teljes mértékben, az súlyos problémákkal járhat mind a fiatalokra, mind pedig a befogadó társadalomra nézve. A csalódások és az ismét bizonytalanná váló kilátások miatt gyakran megszűnik a befogadó országgal kapcsolatos, eredetileg pozitív hozzáállás, ami akár agresszív, radikális attitűd és magatartásformák kialakulásáig is fajulhat.

2.10 Ezért fontos, hogy az az üzenet jusson el ezekhez a fiatalokhoz, hogy „Értékesek vagytok számunkra, örülünk, hogy itt vagytok és segítünk nektek”, elkerülve ezzel, hogy az a benyomás alakuljon ki bennük, hogy „Ti csak problémát jelentetek és zavaró tényezők vagytok”. Nem utolsósorban meg kell akadályozni, hogy a kompetens és motivált fiatalok frusztrációjukat követően elvándoroljanak harmadik országokba, és így az Európai Unió elveszítse őket.

3. A fiatalok előtt álló kihívások és nehézségek egy idegen országban

3.1 Jóllehet léteznek már olyan jó uniós tanácsadási és támogatási rendszerek, amelyek segítik a fiatalokat az EU-n belüli munkakeresésben – ilyenek például a „Mozgásban az ifjúság” program, az EURES, az Európai Foglalkoztatási Mobilitás Portálja –, és a befogadó országok is számos intézkedést vezettek be e téren, e programok azonban túlnyomórészt, ha nem kizárólag, a munkaerőpiacot érintő politikai szempontokra összpontosítanak, vagy munkahelyfüggőek. A fiatalok életének számos egyéb területét, a fiatalok nehézségeit és speciális igényeit messzemenően figyelmen kívül hagyják, illetve nem léteznek, vagy elégtelenek a támogatási lehetőségek.

3.2 Az újonnan érkezettek egyik legfontosabb nehézségét az jelenti a befogadó országban, hogy eleinte nem ismerik ki magukat az állami struktúrák és eljárások között, és nem vagy nem eléggé értik a társadalmi szokásokat és a társadalom kultúráját. Ez a helyzet, amelyet tovább súlyosbít, hogy gyakran még nem beszélnek megfelelően az ország nyelvét, rendkívül megnehezíti a jogok gyakorlásához és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést, és azzal a veszéllyel jár, hogy emiatt – különösen a munkahelyi életükön kívül – gazdasági és szociális szempontból hátrányos helyzetbe kerülnek.

3.3 A mindennapokban nehézségek merülhetnek fel például a lakáskereséskor, az általános és speciális szolgáltatásokhoz való hozzáféréskor – például az egészségügyi és a szociális szolgáltatások esetében –, valamint a legkülönbözőbb egyéb életszükségleteket tekintve, beleértve például a szabadidős tevékenységeket és a vallásgyakorlást is. Ezek a nehézségek az összes olyan munkavállalót érintik, aki a származási országán kívüli országban tartózkodik.

3.4 Az elszigetelődés veszélye áll fenn, ha nem áll rendelkezésre elegendő lehetőség a társadalmi részvételre, vagy ha az nehézségekbe ütközik. Ez egészen mindennapi élethelyzetekkel kezdődik és egészen addig terjedhet, hogy a beilleszkedni kívánó ember elutasítva, diszkriminálva és a társadalomtól elkülönülve érzi magát, ami komoly pszichikai következményekhez, szociális és érzelmi elmagányosodáshoz vezethet. Ez különösen nehéz ezen fiatalok számára, ugyanis ők nem számíthatnak a régi kapcsolatrendszerük, például a családjuk, a megszokott baráti körük vagy az eredeti kortárs csoportjuk támogatására.

3.5 A befogadó ország társadalmába való sikeres beilleszkedéshez nagyon fontos tehát, hogy a fiatalok tevékenyen szerepet vállaljanak az általános társadalmi életben, ehhez pedig – például klubokban, egyesületekben, szövetségekben, pártokban vagy szakszervezetekben – részt vegyenek különböző szociális, politikai, kulturális vagy sporttevékenységekben vagy akár a vallásgyakorlásban. Sokszor azonban különféle akadályok nehezítik azt, hogy a külföldi fiatalok gond nélkül részt vehessenek ezekben, és ráadásul gyakran nincs is senki, aki bevezetné őket ezekbe vagy bátorítaná őket erre. Mindez könnyen azt eredményezheti, hogy a fiatal bevándorlók élete sivárrá válik, aminek szintén katasztrofális következményei vannak.

3.6 Ezzel összefüggésben az EGSZB szerint feltétlenül meg kell erősíteni az EURES-hálózatot, amely eddig nemcsak a kereslet és a kínálat összhangba hozásával kapcsolatban, hanem a beilleszkedés és az integráció támogatásának tekintetében is hiányosságokat mutatott. Mivel az EURES-hálózatot a közelmúltban a munkahelyi és szakmai gyakorlatokra is kiterjesztették, ez az aspektus még fontosabbá válik, ugyanis feltehetően egyre több nagyon fiatal ember kapcsolódik be az európai mobilitási folyamatokba.

3.7 A beilleszkedési programokhoz való egyfajta alapvető hozzájárulás fakadhatna a kiindulási ország és a fogadó ország közötti együttműködésből egy holisztikus megközelítésnek köszönhetően, egy „tudatos migráció” keretében, amely elősegítené a fiatal migráns munkavállalóhoz közelebb álló interkulturális transznacionális hálózatok létrehozását.

4. Fontos területek, ahol támogatni, segíteni lehet a fiatal migráns munkavállalókat

4.1 A fiatal migráns munkavállalók sokat profitálnak abból, ha a munkahelyi környezeten kívül is segítik őket abban, hogy kapcsolatokat építhessenek ki. Ezt strukturált kommunikációval vagy helyi és regionális rendezvények szervezésével lehet megtenni. Ezek ugyanis elindítják és segítik az egymás közötti tapasztalatszerést, a jogokkal és kötelezettségekkel, nehézségekkel, problémás helyzetekkel, megoldási lehetőségekkel stb. kapcsolatos kölcsönös tájékoztatást. A közösségi média is fontos szerepet játszik az új kapcsolatrendszerek kiépítésében.

4.2 Mivel a fiatal migráns munkavállalók az esetek túlnyomó többségében rendkívül motiváltak és nyitottak, számos könnyen igénybe vehető lehetőséget és módszert kellene mutatni nekik, hogy saját vállalkozással kapcsolatos projektekben is gondolkozhassanak és a gyakorlatban is megvalósíthassanak ilyeneket. Ebben idősebb és tapasztaltabb személyek segíthetnék őket a befogadó ország társadalmi-gazdasági közegében – elsősorban a piaci esélyekkel, a technikai és adminisztratív feltételekkel, a finanszírozással, a munkaerő-felvétellel stb. kapcsolatos kérdésekben.

4.3 A fiatal külföldi munkavállalók munkán kívüli tevékenységével és integrációjával kapcsolatos témák széles skálája sokrétű és fontos területet jelent, amellyel viszont többnyire nem foglalkoznak a támogatási és segítségnyújtási intézkedések keretében. Nem elegendő, ha a fiatalok nyelvtanfolyamokon megtanulják a befogadó ország nyelvvel kapcsolatos alapszintű ismereteket, illetve a munkahelyen elsajátítják az adott szaknyelvet.

4.4 Ahhoz, hogy az új élethelyzetükben megtalálják a helyüket, személyes igényeiket is kielégítsék, valamint a társadalomnak is aktív tagjai legyenek, ennél jóval többre van szükség. Elsősorban alapos tájékoztatásra, megfelelő orientációra, illetve arra van szükség, hogy a nyelvi ismereteket életszerűen összekössék számos konkrét élethelyzettel, valamint hogy kudarcok és csalódások esetén tartós, megbízható és személyes segítségnyújtást biztosítsanak számukra.

4.5 A tanácsadás és a támogatás többek közt a lakáskeresésnél, lakhatással kapcsolatos problémák esetén, a mindennapok általános szervezése során, pénzügyi és adóügyi kérdéseknél, továbbképzésekre való jelentkezésnél, szociális, kulturális, vallási vagy sporttevékenységekkel kapcsolatos lehetőségeknél, egyéb szabadidős tevékenységgel kapcsolatban, illetve a polgári jogok gyakorlása és politikai szerepvállalás kapcsán lehet döntő jelentőségű. A fenti esetekben más fiatal külföldiek, hosszabb ideje a befogadó országban tartózkodó honfitársak, illetve a befogadó ország személyes indítatásból támogatást nyújtó idősebb polgárai is komoly segítséget nyújthatnak.

4.6 A támogatási és tanácsadási intézkedések kialakításakor nagyon eltérő problémák megoldása és igények kielégítése között kell különbséget tenni. Először főként inkább jogi, anyagi vagy technikai jellegű kezdeti nehézségekről van szó, amelyeket megfelelő segítséggel viszonylag egyszerűen meg lehet oldani. Sokkal nehezebb azonban megoldást találni a társadalmi beilleszkedés során felmerülő akadályokra. Ezekhez hosszú távú és megbízható, állandó segítségre lehet szükség.

4.7 Nehéz döntési vagy konfliktushelyzetekben nagyon fontos lehet, hogy a fiatal bevándorlók rendelkezzenek kapcsolattartókkal, akikhez egyfajta tutorként, mentorként fordulni tudnak, vagy akár tanácsadókkal az EURES programból, akiktől tanácsot kérhetnek és akikkel bizalmi kapcsolatot tudnak kialakítani. Fontos, hogy az ilyen személyek egyrészt rendelkezzenek interkulturális tapasztalattal, így meglegyen bennük a szükséges megértés, másrészt pedig hogy hatékonyan tudjanak kommunikálni, és képesek legyenek úgy segíteni, hogy annak köszönhetően az érintett is tudjon segíteni önmagán.

5. A támogató intézkedések felelősei és szereplői

5.1 Kétségtől nagy felelősségük van a szociális partnereknek, illetve maguknak az vállalatoknak, amelyek külföldi fiatalokat foglalkoztatnak. Tanácsadással és konkrétabb segítségnyújtással is szolgálhatnak a munkával kapcsolatos területeken kívül is, ha – elsősorban idősebb – munkatársakat sikerül arra biztatni, hogy egyfajta együttműködő és tanácsadó tutorként vagy mentorként álljanak a fiatal bevándorlók rendelkezésére a munkahelyen, illetve azon kívül is segítsék őket. Komoly és mindenképpen megoldandó problémát jelent az, hogy kis és közepes vállalatok erre külön segítség nélkül nem képesek. Megoldás lehet például, ha az ilyen tevékenységeket integrálják „Az első EURES-állásod” kezdeményezés keretében finanszírozott programokba.

5.2 A civil szervezetek hagyományosan inkább munkahelyen kívüli problémákkal foglalkoznak és lehetőségeket teremtenek a jobb társadalmi integrációhoz, illetve egy összetartóbb társadalom kialakulásához. Ezeknek a szervezeteknek még inkább tevékenységük látóterébe kell helyezniük a fiatal migráns munkavállalók fontos és a jövő szempontjából meghatározó csoportját. Ehhez pedig – elsősorban a szociális, kulturális, sport- és egyéb szabadidős tevékenységek terén – olyan különböző ajánlatokat kell kidolgozniuk, amelyek speciálisan ezeknek az embereknek a gondjaihoz és igényeihez igazodnak.

5.3 A munkahelyi környezetben és az azon kívüli területen is nagyon hasznos, ha a fiatal migránsokat összehozzák tapasztalt idősebb emberekkel. Nagyon értékes azoknak az idősebb embereknek a tudása és ítélőképessége, akik képesek megosztani tapasztalataikat a fiatalokkal. Ebből nemcsak megfelelő megoldási lehetőségek születnek a problémákra, hanem mindez a társadalmi kohéziót erősítő párbeszéd egyik fontos formáját is jelenti. Ráadásul minden érintett számára igen hasznos. Amennyiben a párbeszéd szereplői még sokféle kulturális háttérrel is rendelkeznek, akkor mindez egy olyan nyitott, sokdimenziós társadalom fontos érzését is adja, amelyben mindenki szerepet vállalhat, és amelynek életében mindenki egyaránt részt vehet.

5.4 Bár már most is vannak intézményesített segítségnyújtási és támogatási programok, az intézkedések sikere nagyon nagy mértékben függ attól, hogy az illető milyen személyes kapcsolatokat alakít ki. A személyes tapasztalatok, a közvetlen kommunikáció, a személyes szerepvállalás, a mások képességeibe vetett bizalom és a közös élmények mind-mind segítik az ígéretes beilleszkedést az új munkaerőpiacon, illetve különösen az újfajta társadalomban. Komoly feladatot jelent, hogy közvetlen emberi kapcsolatok révén ilyen egyéni és személyre szabott segítséget biztosítsunk. Ezt a feladatot leginkább az önkéntes szerepvállalás strukturált megszervezésével lehet elvégezni. A befogadó ország kultúrájától függ, hogy ki lehet, illetve ki kellene hogy legyen ennek a felelőse.

5.5 Fontos, hogy se nemzeti, se európai szinten ne próbáljon senki egységes megoldásokat kialakítani. Emberi igényekről és problémákról van ugyanis szó, amelyekre nem vonatkozik semmilyen egységes szabvány. Az érintett származása, a helyi adottságok és a konkrét személyes helyzet függvényében kell sokrétű, rugalmas és újra meg újra innovatív megoldásokat találni.

5.6 A személyes segítségnyújtás egyik nagyon eredményes módja lehet például az ún. „Senior Expert Service”.⁽¹⁾ Ennek keretében nyugdíjasok bocsátják teljesen önkéntes alapon a fiatalabbak rendelkezésére szaktudásukat és szakmai tapasztalataikat -a legkülönbözőbb területekről. Az idősebbek személyes szerepvállalása, tudásuk átadása nagyban elősegíti egymás kölcsönös megértését, az együttműködést és a különböző nemzedékek közötti megbecsülést. Mindez pedig jelentősen hozzájárul a társadalmi kohézió elmélyüléséhez.

5.7 A sikerrel kecsegtető stratégiákhoz rendszerezetten dokumentálni, értékelni és megfelelően koordinálni kell a meglévő ajánlatokat és a sikeres gyakorlatokat, illetve célzott tájékoztatással fel is kell hívni ezekre a figyelmet. A sikerhez elengedhetetlen, hogy szorosan együttműködjön egymással minden szereplő és felelős szervezeti egység, illetve hogy folyamatosan bevonják az összes érintett és érdekelt szervezeteit. Kiemelt célként kell kezelni a fiatal migráns munkavállalók speciális igényeinek és problémáinak helyes felmérését, célirányos stratégiák és intézkedések kidolgozását, az erőforrások megfelelő felhasználását és az eredmények ellenőrzését. A fiatal migráns munkavállalókat egyenrangú félként be kell vonni valamennyi döntésbe és az értékelésekbe is.

6. Az Európai Bizottság megállapításai és lehetséges intézkedései

6.1 A fiatal munkavállalók mobilitásában az Európai Unió egyik alapszabadsága ölt testet. A fiatalok élnek azokkal a lehetőségekkel, amelyek a munkavállalási célú migrációval nyílnak meg előttük. Ennek köszönhetően mind a származási, mind pedig a célországban jelentősen csökkenhetnek bizonyos munkaerő-piaci problémák. Jobban kellene dokumentálni, elemezni, illetve jobban meg kellene érteni azoknak a fiataloknak a speciális helyzetét, akik uniós állampolgárként egy másik uniós államban dolgoznak migránsként, ezek az emberek ugyanis Európa jövőjének fontos elemét jelentik.

6.2 Különösen annak kellene nagyobb figyelmet szentelni, hogy miként lehet a munkaerőpiacon kívül is integrálni a befogadó állam társadalmába a más uniós tagállamból érkezett és munkát talált fiatalokat. Ezeknek a fiataloknak a társadalmi beilleszkedése ugyanis komoly kihívásokkal és nehézségekkel jár. Az Európai Bizottságnak az államhatárokon átnyúlóan fel kellene hívnia a figyelmet az ezzel kapcsolatos kérdésekre, azokat dokumentálnia kellene, valamint elő kellene segítenie a tapasztalatcserét és a párbeszédet.

6.3 Ennek megfelelően fel kellene kérni az Európai Bizottságot, hogy megfelelő intézkedések segítségével készítsen dokumentációt olyan bevált gyakorlatokról, amelyekkel sikerült csökkenteni a fiatal migráns munkavállalóknak azokat a speciális nehézségeit, amelyekkel a befogadó ország társadalmi életében való részvétel kapcsán szembesülnek. Ezzel kapcsolatban és egyfajta „vendégfogadási kultúra” fontos részeként kiemelten kell kezelni olyan kultúra- és generációközi intézkedéskoncepciókat, amelyek támogatják ezeket az uniós országokból érkező külföldi fiatalokat, amikor azok megpróbálnak érdemben részesíteni a adott társadalomnak, illetve részt venni annak életében.

6.4 Fontos lenne, hogy az Európai Bizottság ajánlja a tagállamoknak az ilyen gyakorlatok kreatív átvételét. Ugyanígy a tagállamoknak is meg kellene osztaniuk az Európai Bizottsággal azokat az általuk kipróbált és bevált, innovatív koncepciókat és konkrét intézkedéseket, amelyek – akár állami szervek, akár magánszereplők dolgozták ki azokat – megkönnyítik és elősegítik a más uniós tagállamokból érkező fiatal munkavállalók társadalmi beilleszkedését. A cél, hogy elmélyítsük a különböző konkrét módszerekkel és lehetőségekkel kapcsolatos tapasztalatcserét.

6.5 Egy ilyen európai szintű dokumentáció alapján az Európai Bizottság elemezhetné, hogy hol és miként kell még ezzel kapcsolatban intézkedni. Az Európai Bizottságnak azzal kapcsolatban is ki kellene dolgoznia egy koncepciót, hogy hogyan lehet a már meglévő uniós programokban, platformokban, alapokban és kezdeményezésekben a kipróbált és bevált innovatív gyakorlatok döntő elemeit sikerre vinni és az ilyen uniós eszközökkel támogatni.

6.6 Az Európai Bizottságnak figyelnie kellene arra, hogy maguk a fiatalok is megfelelően képviselve legyenek civil szervezeteik révén, hogy ezzel garantálni lehessen, hogy igényeiket és gondjaikat jól felmérjék, megértsék és végül célirányos eszközökkel kezeljék is.

Kelt Brüsszelben, 2014. április 30-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Henri MALOSSE

⁽¹⁾ <http://www.ses-bonn.de/>.